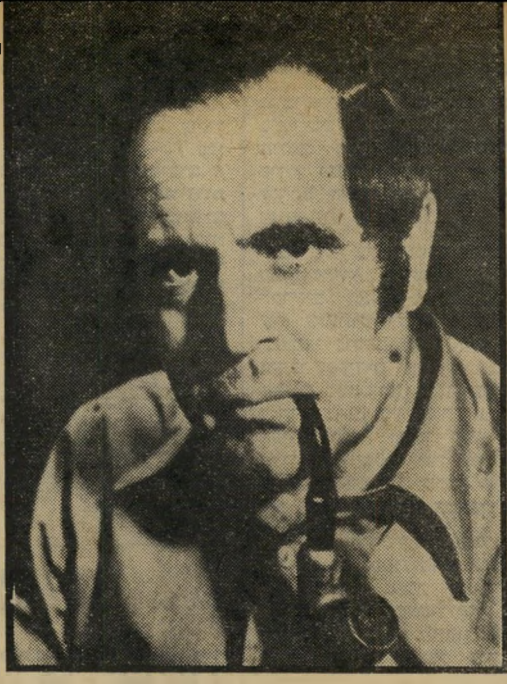

וכאן נוצר הרושם שהמילים נועדו לטיח חוסר מעשים, ופן חדש בהשקפתו, החיובית עד כה של גורי בא ומתאר לראשונה את שראו עיניו: "וגם אני ראיתי בעיני את המעשים בעת ההתרחשות. ראיתי את האחים היוצאים שורות שורות להפקיע מצור ולתפול לבריה, ואת הגונבים והמזויזים והשודדים והנותנים בכי ליהם במארת הרכושי-הנטושי, גם שופכי דמי-נקיים ראיתי במערכה שלא היתה צודקת ממנה, את המצוות הכאת בעבירה ראיתי. וכמו נגזר עליך להיות העד העושה במערכת הזאת, בעירובי-כיתת ההפקיע, ולנווט בין הכריזות ולעמס נוסף על חנוך ציוניים ואיסורים, ולכחור בדרך הקשה. מה עוד?"

באמת, מה עוד? גורי, המגדיר עצמו כאן כאדם שנגזר עליו, "להיות העד העושה במערכת הזאת...". מחד, ומאידך, "לנווט בין הבריות...". לא הציג במאנו הסיפורי במשך 30 שנה עיקבות כלל אותם, גונבים ובוזזים ושודדים הנותנים בכליהם מארת הרכושי-הנטושי, שופכי דם גקיים, המביאים היבט שונה במיקצת ל, מערכה שלא היתה צודקת ממנה" ואשר תוארה באמ" צעים סיפורתיים, "שלא היו בלתי-צודקים מהם".

כיום ניצב גורי בפני תהפוכות הזמן וההיסטוריה. הוא מודע לכך, ואפילו בחר שלא עוד, לגנוט בין הברירות" והוא מודע לכך שבחר ברע, ובדיאלקטיקה מפיארת הוא מצדיק את מהלכיו והשקפותיו: "ההשתתפות בהיסטוריה מהייבת התמודדת עם ביטוי-המצורעים ועם תפיסת הרע המליד את הטוב, המצדיק את עצמו ב'חשבון הכולל' כמו בפרשת דויד ובתי-שבע, שהולידו את 'שלמה הכונה את בית-המקדש...' במילים אחרות: הרע מוליד את הטוב. ואם להסתמך על הבהרת הקודמת של גורי לגבי אותם גונבים ובוזזים ושודדים וכו' שהיה עד להם, דומה שכוונתו היא לרע שהיה עד כה. במילים אחרות, 30 שנותיה הראשונות של ישראל הן בבחינת פרשת דויד ובתי-שבע שהולידו את שלמה, ובמהרה בימינו ייכון לנו מיקדש.

כאשר ואם יקום בית-המקדש. בעזרת השם, וסופרים ומשוררים ישרתו בו כקודש. יהיה וכן-הסתם ערמומי אחד שיתגנב לקדושה-קודשים ויגנב את עד עולם, סיפורו של ש"י עגנון, סיפור תעלומת העיר גומלידתא ופיענוח נפילתה בידי עדיאל עמוה, שגילה תגלית שונה מ, בשורת המצורעים" נוסח חיים גורי, ולמד על בשרו שההיסטוריה מצורעת והמצורעים הם השומרים את בשורתה. ודומה שהשפטנות של גורי בנושא זה, אין בכוחה להגיע לגביה המחשבה הגנונית שתיארה את מגע גיבורו עדיאל עמוה עם ההיסטוריה המצורעת כך: "היה עדיאל עמוה וישב ומיגע עצבני על כל אות ואת ועל כל תיבה ותיבה ועל כל שורה ושורה ועל כל עמוד ועמוד ועל כל דף ודף והשמיש עומד על ידו ומדפדף את הדף, שהיו מתיארים שמה מתוך שהוא כהול על העניין לא ידא וזיר כל צרכו, שהיה הספר מנוגע מרוב היריים המנוקעות שהיו ממשמששת בו, ודומה היה שלא על גוויל נכתב אלא על ערוך של מצורע נכתב, ולא ברוי נכתב אלא במגולא נכתב...". "בשורת המצורעים" של גורי אינה בשורה כלל, אלא ביטוי נוסף של כושר ההשלמה וההתאמה האנושי לכוחות המפעילים את החברה והחותרים להכחדת תרבותה, וההיסטוריה היא סופר המחבר את הספר המצורע, המתאר את כל אלה המתעלמים מהגינה הבריאה. בתהליך השירה של הסיפור העיבירית לכוחות שעלו לשליטון עכשיו, רב יהיה מיספר המצורעים — ושימחת המצורעים גדולה.

חיים גורי
מילים של הדר בית"ר

היה גורי ב-1946, והאם לא ערך ספרים רבים מני ספור על אותה תקופה. ושלא להזכיר את הספר המשווע המציג אותה התקופה כניסיון סטרילי טהור ותמים.

האם ייתכן שבמהלך כל פעילותו הסיפורית על גווניה, מעודו לא נתקל גורי בניסוח ההסבה של "בשורת המצורע" בעיתון הארץ על "הפרהשים" מי יודע, אולי לא היו דברים מעולם. אלא שבמינתיים הוא ממשיך בהצגת גירסתו לגבי משמעותות שיהיה שול רחל, והמהללו: "תמצית אמת הטורפים. מה ביקשה המשוררת לומר? הרי ארבעה המצורעים ההם לא הטא אתו לילה. בשל חוליים שכנו מעבר לחומה, פתח השער, ובשל ייאושם היו הראשונים לראות כנס התבוסה הארמית שהתחוללה בעזרת השם..." במילים אחרות, הפרושים" לא הטאו כלל בכך שבשל ייאושם היו, נגיד, הראשונים לראות כנס התבוסה הערבית, שהתחוללה, "בעזרת השם".

בהמשך התרגיל האפולוגטי שלו, אנוף עשן ההסויה, רומז חיים גורי אך במעט לכוונותיו הנסתרות, ודומה שהן אינן מיועדות כלל לקהל קוראי המאמר שאינו בקיא בתולדות, במונחים ובמשמעותות שקדמו להקמת המדינה, אלא מייעד עצמו להיטהרות בפני מחבר חמור מנחם בגין, שהוטרד במשעתו עד למאד מעניין ששורת-הגאולה מפי מצורע ועל כן הירבה להזכיר זאת בסיפור ובמאמיו.

אין תימה, אם כן, שבהמשך דבריו מתהדר גורי במילים של הדר בית"ר, וכותב: "ואנחנו, מה נעשה ויבנו גם בשורת-המצורעים, ובפסע בין הנעלה והנלקה, בין הנשגב והפסוע, בין המצורע והטהור..." לשון שבי ודאי אינה נחרצת, ויש מן הסתם למטרחה האחת להת-לחלח ברוק מקציף.

המצורעים בליבם עד קצה גבול האפשר משום שהאמינו במשיחיותו של האדם המורד... אחרי שכאן מאמץ גורי בתרגיל-גורי משמעות חברתית הגותית בעלת השלכות מאלבר קאמי, הוא מבצע תרגיל דיאלקטי שהיה מעניק לו במדינה חברית-המועצות את, פרס סטאלין, תרגיל שייתכן כי בישראל של היום יבא את פרס ישראל שיושלך כשיירם מחלונות מצודת-זאב.

לביצוע התרגיל נעזר גורי בפואמה תרוסר מאת המשורר הרוסי אלכסנדר בלוק, והוא קובע: "לא בכרי ראה אלכסנדר בלוק בישנים עשרי שלו, באותם סנקילור טים מהפכנים, רעבי אחכה ושוככי דמים, את תרוסר שלחיה של הצרות המועצות את, והטעם העולה בפה הוא של הבאת שמיטה על הר-גריזים, והתייחסות רמונית וצינית ל,שליחה של היהדות החדשה..."

ומיד, בעזרת סידרת מינוחים פילוסופיים טוטלי עומק מהותי, ממשיך חיים גורי תוך שהוא שואל ומשיב לעצמו: "היש בידו של הרע להביא את הטוב? כיצד נמדים הרברים? מהו פרק הזמן ההיסטורי התובע את 'שעות המעבדה' שלו, עלימת להוכיח כי המהי פוכה היא 'כירורג של ההיסטוריה', כיוברי שלונסקי מינים ההם, כאשר אכר לו מצפוני הוועק (במלכות מי נוחים זו הופך גורי כירורג של ההיסטוריה ביצירתו השמאלית של שלונסקי, ובעבר השמאלית-מאד שלו עז-מו — ד.ע.), וזוהר בו כושר הניפוח המקסים: 'יודיו של כירורג, בטבע הרברים, מגזאלות ברם למען הרפואה הגדולה למען המזור האמיתי לנעתי של עולם בלתי נסבל, בלתי מתפקל על הרעת...' ואילו כאן שואל חיים גורי בהיתממות של איש שדומה כי מעודו לא פעל בגירות הוציאלים ואחות-העמים, ומקשה: "ארגיית הגילויטינה המהפכה האכזבת את כניה, ואימת הגילואבי' עד זועית פני-פן. כלום זו בשורת-המי צורעים?"

למרות כתיבת השיר ב-1927, נניח שהמשוררת הת-כוונה בשירה לקומוניזם-הסובייטי. אך ההיסטוריה, ובעי-קר אותו פרק שנכתב על עמדי הארץ למחרת הפיצוץ במלון החרך דויד, יום שימו את השיר כנגד "בשורת המצורעים" של מנחם בגין ואריגונו. המירקחת הביקור-תיטיספירית הוה הרקעת את, "בשורת המצורעים" והמשמעותה הארצישראלית בנושימה אחת עם הגולאגים, נושאת עימה מידה רבה של רעות-רוח.

קים במהגת נושא "בשורת המצורעים" זילזול רב מצידו של חיים גורי בדור שלם של אנשים שאותו הוא מתיימר לייצג כסופר וכאיש-רוח. דור שמשמעות "בשורת המצורע" מתחרות בעיניו עם "הפרושים" — שגורו לא זו בלבד שלא השתייך עליהם אלא אף נימנה עם המחנה שצר עליהם השתייך לחזקים יותר, לאלה שהיו מקור רבים מאד לאיתם 'גולאגים' שהיו מזכיר כאפשרות של מושא שירה של רחל.

ג. הספר המצורע

אין להתמקד מחדש לשוני שטובע גורי במאמרו, חידוש מפקפק לעט של משורר, כשהוא כותב: "ואנחנו כאן על פני האדמה העיבירית?" הצגת-מצב המעוררת את השאלה: האם שפתי-האם של אדמה זו גם היא עיבירית, או שמא היא ערבית? אלא ששאלה סמויטית זו אינה נוגעת כלל לנושא, "תהליך ההצטרעות" המצוי בהמשך רשימתו: "אני שם אל השיר שעזבתיו, כפי שקראתיו, לפני שנים רבות, בשחר נעור, והוא שלם כשהיה..." הצגת-מצב העלולה לעורר ולשאל היכן

בתקופה הרומן הקוקסינלי הראשון בסיפורות העיבירית * רחל איתן

מ. שירה ושירות" חיה בניוירק ומפרסמת בעיבירית באמריקה *

מבורך עולה על תומרקין * .המיפעל הלאומי" של אורציון ברתנא

הארמולוג בנימין גלדי (שיר אום לבני-דור) כאשר תקף את המשורר והסטייריקן יהונתן גפן. בשפה הקרובה לעיבירית, כתב גלדי: "אך היפה שבנוצות תקועה תמיד ליונתן הקטן בזנב-הטווסים שלו מאחור..." למיקרא דברים אלה במערב הגיב בנדודיו של גלדי: "בעכונו של גלדי תקוע לו פיל לבן, ובעכונו של אותו הפיל הלבן תקועה עט, וכך הוא מלכלך נייר" ● העיתונאית יהודית אוריין (בן-הרצל) פירסמה במדור-הסיפורות של ידיעות אחרונות רשימה תחת הכותרת, "השסם של הימין והזקן של השמאל" שבה כתבה, בין השאר, על בחינת השמאל הימין דרך סיגנון-החזיר: "היית מעזה ואומרת שגם ביחסי המינים ניכר הפאשיסטי מפני, איש השמאל, מעידה אני עלי שעל-פי צורת החזיר ניתן, במידה רבה, לנהש את העמדה הפוליטית של המחזר, הפלישה, הכיבוש, ההבקעה, הניצחון, ההשתלטות. חזיר חוקפנילוטופני כמו בהשוואת שריתים למיעוט כבוש, המחזר, "השמאלי" (ויסלחו לי העוקובינים על ההשאלה הפרועה) מתחשב, מהסס, דמוקראטי ואולי יכול לרשום לעצמו פחות הישגים..." ● אורציון ברתנא, מחבר הספר לכל אילן שמים — שירה חדשה ורעננה בעלת מעוף קל בדימויים שהוא מרצה באוניברסיטת בארישבע, פירסם מאמר בידעות אחרונות בגנות אופן עריכת הקובץ "מיבחר סיפורתנו בשנת תשל"ו" על-ידי מבקרי-הסיפורות מנחם פרי, עורך ס/קריאה. אורציון ברתנא תובע ברשימתו להפקיע עריכת קצבים אלה מידי עורכיהם המיקצועיים, ומזכיר שהוא יודע לאן נושבת לה הרוח. בין השאר כותב ברתנא: "כך הוא יהיה, מיפעל לאומי" בתחום הסיפורות, ולא תופעה עלובה..." הגיב על כך אחד ממקורביו של מנחם פרי: "אסופה בעריכת אורציון ברתנא תריאה אורציון ברתנא" ● בראשי-השנה שודר תסכית ברשת א' — שידורי ישראל בשם "אין מיקרים בעולם" של הסופר האידי אמריקאי יצחק בשביס-זינגר (גיחפל חם) ועל בוגר העיתונאי ישראל זמיר (מעל החימשר). התסכית מורכב מסיפס בן האב לבנו. אחרי שנים רבות שלא התראו, השניים כתבו סיפורים על פגישתם החוזרת בשביס-זינגר את הבן, וישראל זמיר את הפגישו, והתסכית משלב את שני הסיפורים ●

שרון שפירא (שם בדוי) הוא סופר ו/או סופרת. המפרסם(ת) בימים אלה רומן-ביכורים שלו(ה): הרומן, הקרוי החתך. מגולל סיפורים של שני צעירים העוברים ניתוח הסבתמי. הספר עומד לראות-אור בהוצאת ספריית-פועלים ולעורר שעוריה תרבותית וציבורית חסרת-תקדים. בחוגי ספרות נשי-אלת השאלה אם מישר-החינוך, בראשותו של השר זבולון המר, ירכוש עבור סיפריות גם את עותקי החתך. מקובל ●

הסופרת הישראלית רחל איתן (בוקיע החמישי, שירה ושירות) השהה מזה 10 שנים בארצות-הברית פירסמה שם, בי-כתבי-העת ביצרון המופיע בעיבירית, סיפור בשם "נאום בארובה" העוסק במיכלול היחסים שבין איש זקן, לבין ציוני ואי-דיאליסט בנוסח-הישן. בתגובה על מתקפה אישית של האמ" יגאל תל-מיך קין על מבקרי-האמנות של עיתון הארץ נוסים מבורך, השיב המבקר בעיתונו וכתב בין השאר: "יש גם סילוף בגיחוף קובלנות המרומזת כאילו הוא סובל מ-קשיים בתחום יחסייה-ציבור. ככל הנראה, הן חוצות-הארץ והן הקאריירה האישית של מר תומרקין היו יוצאות נשכרות" אילו התמסר למיקצוע יחסייה-ציבור לבדו" ● מילחמה-ירבתי וחוש-הומור ראוי הציג

רחל איתן
נאום בארובה